

เทศน์รับผ้าป่าช่วยชาติ

ณ อาคารสโมสรรัชชคอมเพล็กซ์ กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

ใจที่เต็มธรรมแล้วย่อมปล่อยวาง

วันนี้จะพูดธรรมะ แสดงธรรมะเป็นกันเอง ระหว่างหลวงตากับลูกกับหลานที่มีโอกาสได้มารวมกัน ด้วยเจตนาธรรมณ์มาจากการสร้างมหากุศลเพื่อชาติไทยของเรา นี่เป็นเรื่องใหญ่ จึงต้องได้คิดอ่านเรื่องกิจการต่างๆ ที่จะเป็นมหากุศล ให้เป็นไปตามความมุ่งมาดปรารถนาของเรา พี่น้องทั้งหลายบรรดาลูกๆ หลานๆ ถึงได้มารวมกัน สละเวล่ำเวลาจากหน้าที่การงานอันเคยปฏิบัติมาตั้งเดิม งดในเวลานี้ ส่งจิตใจเข้าสู่ธรรมสู่อธรรม หุกที่ตั้งหน้าตั้งตาฟัง ตาก็ดูให้ดี

ตาเรามันชอบดูแต่สิ่งที่สกปรกรกรุงรังเป็นเสี้ยนเป็นหนามต่อลูกตาของเรา ถ้าหากว่าเป็นธรรมตาแล้วพวกนี้ทั้งหมด มีแต่คนตาบอดเพราะดูแล้วดูเล่า กระทบแล้วกระทบเล่า ตามันก็บอดได้ หุกก็เหมือนกัน ฟังทั้งวันทั้งคืน ส่วนมากฟังแต่สิ่งสกปรกรกรุงรัง ดูแต่สิ่งสกปรกรกรุงรัง ซึ่งเป็นภัยต่อตาต่อหู ต่อจมูกต่อลิ้น ต่อกายต่อใจของเรานั้น โลกนำมาใช้ด้วยความย่ำยีตีตัวเองมากกว่าที่จะส่งเสริมให้มีความดีดีขึ้นไปได้ ตลอดธาตุชั้นถึงจิตใจไม่ค่อยมี

แต่วันนี้เป็นโอกาสอันดี ที่พี่น้องลูกหลานทั้งหลายจะได้ยินได้ฟังเสียงธรรมเสียงธรรม ตาก็ได้เห็นแล้ว พระวันนี้มีก้องค์มาด้วยกัน พี่น้องทั้งหลายก็ให้เห็น วันนี้ตาเราได้เห็นพระ หุกก็ได้ยินเสียงพระท่านพูดท่านจาเทศนาว่าการ เราได้ยินได้ฟัง จิตใจก็ซาบซึ้งจากการเห็นพระเจ้าพระสงฆ์เป็นโอชารสแห่งธรรมหลังไหลเข้าสู่ใจ เป็นเครื่องบำรุงจิตใจของเราให้สงบร่มเย็นจากอารมณ์ที่ได้เห็นได้ยินอันเป็นมหามงคลนี้

ในขณะนี้เราทั้งหลายก็จะได้ยินได้ฟังเสียงธรรมเสียงธรรม เพราะเสียงธรรมนี้จะมีขึ้นห่างๆ นานๆ จะได้มี ไม่ว่าจะท่านว่าเรา จิตใจจิตจางจากอรรถจากธรรมแล้ว แม้ผู้เทศน์ก็จิตจาง ไม่มีรสมีชาติในตัวเอง ผู้ฟังก็หารสชาติไม่ได้ สุดท้ายก็ต่างคนต่างจิตซัดไปหมด ศาสนาก็แบกแต่คัมภีร์ไบเบิล พระพุทธเจ้าก็เห็นตั้งแต่พระพุทธรูปอยู่ตามบ้านตามเรือน อยากกราบก็กราบ กราบด้วยความซึ้งเกียรติศรีฐาน ความจิตซัดภายในจิตใจ ไม่มีรสมีชาติอะไรในการกราบพระ

เห็นพระทั่วๆ ไปก็แบบเดียวกัน เพราะเราเป็นคนแบบเดียวกัน มักจะเป็นคนจิตซัดในชาวพุทธของเรา ไม่ค่อยมีเครื่องหมายแห่งความเป็นพุทธภายในจิตใจ พอที่จะได้

เห็นได้ยิบเรื่องศาสนา เรื่องพระเจ้าพระสงฆ์เป็นรสเป็นชาติ ใ้หนูนุจิตใจของเราให้เป็นสิริมงคลบ้างเลย ส่วนมากมีตั้งแต่เรื่องความจิตซัด แต่พิษภัยที่เกิดขึ้นจากความกระทบกระเทือน ได้ยิบได้เห็นนั้นกลายเป็นไฟเป็นไฟไม่ได้จิตซัดนะ มันจิตซัดแต่ทางความดี จิตใจไม่อยากหมุ่นไป ทางชั่วหมุ่นไปได้เร็ว ไหลลงเหมือนน้ำไหลลงจากภูเขานั้นแหละ

วันนี้ท่านทั้งหลายได้มาฟังเสียงอรรถเสียงธรรม พระเจ้าพระสงฆ์มาจำนวนมาก ขนาดไหนก็ได้เห็น พระมีกัวย พระเล็กพระน้อย พระโตขึ้นไปเป็นครูเป็นอาจารย์ขนาดเป็นพระหลวงตา เช่นหลวงตาบัวนี่ท่านก็ได้เห็นแล้ว พระประเภทนี้เราไม่อยากคาดว่าจะเป็นจริง ความแน่นอนค่อนข้างแน่ใจ ว่าพระเหล่านี้เป็นพระผู้ตั้งใจปฏิบัติศีลปฏิบัติธรรม มีความสำรวมระวังตนอยู่ด้วยศีลด้วยธรรม มีศาสนาแอบติดแนบอยู่ภายในจิตใจ ด้วยความมีสติมีปัญญา ระมัดระวังสำรวมตนอยู่ตลอดเวลาทุกอิริยาบถ

พระเหล่านี้ท่านเป็นพระสิริมงคล องค์ท่านเองก็เป็นสิริมงคล ท่านผู้ใดได้มองเห็น และได้ยิบท่านสนทนาปราศรัยก็เป็นสิริมงคลไปตามๆ กัน นี่พระที่ท่านว่า สมณานุจทสน์ การเห็นสมณะเป็นมงคลอันสูงสุด สมณานุตตริยะ การเห็นสมณะผู้รักษากายวาจา ผู้ชำระกิเลสตัดทาโดยลำดับลำดับจนถึงขั้นบริสุทธิ์นั้นเป็นการเห็นที่สูงที่สุด ท่านแสดงไว้อย่างนั้น ใ้เราเห็นนี้ เห็นถึงจรวดดาวเทียมสูงขนาดไหนมันก็ไม่สูง มองไปดูเลยจรวดดาวเทียมไปว่าสูงมันก็ไม่สูง เพราะจิตใจของพวกเรามันต่ำ เมื่อจิตใจต่ำมองอะไรสูงขนาดไหนมันก็ไม่สูง เพราะมันต่ำอยู่ที่ใจผู้มอง

ใจของเราถ้ามองแต่ทางความชั่วช้าลามกความเสียหาย มันก็ยิ่งต่ำลงๆ ทุกวัน ถ้าได้มองเห็นพระเจ้าพระสงฆ์ที่ท่านปฏิบัติดีปฏิบัติชอบด้วยความสำรวมระวัง และเป็นผู้ทรงมรรคทรงผล ตั้งแต่ชั้นสมณะคือความสงบใจจากบาปจากกรรมทั้งหลายจากกิเลสทั้งหลาย สมานคือความตั้งมั่นแน่นหนามั่นคงภายในใจ นี่นับว่าเป็นมงคลแก่เราที่ท่านเป็นลำดับลำดับ จากนั้นก็ลำดับขึ้นไปถึงพระโสดา พระสกิทาคา พระอนาคา พระอรหันต์ เหล่านี้โลกชาวพุทธเราฟังแล้วรู้สึกว่าจะขัดต่อจิตใจของผู้ปฏิบัติเสียมากต่อมาก ประหนึ่งว่าไม่เชื่อกันว่าจะมีได้ในแดนพระพุทธศาสนาในสมัยปัจจุบันนี้

จะได้อินได้ฟังตั้งแต่ครั้งพุทธกาลว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้ พระสงฆ์สาวกสำเร็จอรหันต์ ได้ตรัสรู้ธรรมตามพระพุทธเจ้าอยู่ในป่าในเขา ในถ้ำเงื้อมผาด้วยความพากเพียรของท่าน เราจะได้ยิบเรื่องราวแต่ข่าวคราวของคนอื่น ข่าวของเราจะไม่ได้ยิบ แต่ก็ยังมีตั้งดูอยู่บ้าง แล้วตกมาถึงสมัยปัจจุบันนี้ ข่าวอรรถข่าวธรรม เรื่องมรรคเรื่องผล สวรรค์

นิพพาน โสดา สกิทา อนาคา อรหันต์นั้น แทบจะว่าไม่เชื่อแล้วเวลานี้ เพราะเหตุไรจึงไม่เชื่อ ธรรมของพระพุทธเจ้าจิตจางว่างเปล่าไปหมดแล้วหรือ เราถึงไม่เชื่อ ความจริงแล้วก็คือว่าจิตใจของเรามันจิตจางว่างเปล่าจากอรรถจากธรรมจากมรรคจากผล จึงไม่เชื่อในสิ่งที่ดีงามและสิ่งที่เป็นมหามงคล มันเชื่อไปตามกิเลสตัณหาไปเสียทั้งวันทั้งคืน ทุกแห่งทุกหน ตำบลหมู่บ้าน เชื่อเป็นเสียงเดียวกัน คือเชื่อกิเลสไม่มีใครคัดค้าน ถ้าเป็นเรื่องของกิเลสแล้ว ถึงไหนเป็นถึงกัน นี่ละเรื่องมันถึงได้ห่างเหินจากอรรถจากธรรม จากมรรคจากผล สำหรับชาวพุทธเรา

แต่ท่านผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ท่านมีความรักใคร่ใกล้ชิดต่อศีลต่อสมาธิต่อปัญญา ต่อองค์ศาสดาต่อพระธรรมต่อพระสงฆ์อยู่แล้ว ท่านมีความสำรวมระวังตนปฏิบัติตน ในขณะเดียวกันก็ตัดดวงเอามรรคเอาผลขึ้นที่ใจ ด้วยเหตุนี้แม้พระท่านมาอยู่ที่นี้ด้วยกันนี้ ท่านจะเป็นเสือโคร่งเสือดาวเราก็ไม่ทราบ ท่านจะเป็นพระประเภทไหน พระสมณะคือผู้มีธรรมเป็นเครื่องสงบใจกลมกลืนกับจิตใจหรือไม่ เราก็ไม่อาจทราบ พระอยู่ที่นี่ด้วยกันเป็นจำนวนมาก หรืออาจเป็นพระที่สำเร็จอริยมรรค อริยผล เช่น โสดา สกิทาคา อนาคา อรหัตมรรค อรหัตผล นี้เราก็ไม่อาจทราบได้ เพราะสีผ้า รูปร่างกลางตัวนี้เหมือนกันกับพระทั่วๆ ไป แต่จิตใจท่านทรงมรรคทรงผลอยู่ในองค์ของท่านเอง อย่างนี้เราก็ไม่ทราบได้

สถานที่อยู่เวลานี้ก็มีพระจำนวนมาก แล้วมีพระประเภทใดบ้าง ควรจะเอามาพิจารณา พิจารณา หรือมีตั้งแต่พระเป็นโมฆะทั้งนั้น หาผู้ทรงมรรคทรงผล ทรงอรรถทรงธรรม ทรงความสงบร่มเย็นไม่ได้ จะเดือดร้อนวุ่นวายไปเหมือนกับโลกทั่วๆ ไปเช่นนั้นหรืออย่างไร เราอาจจะคิดไปว่าเป็นประเภทเดียวกันไปหมด เพราะสิ่งที่จะพาให้เป็นไปก็คือ บวชมาแล้วไม่สนใจประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่การงานของตนคือศีลธรรม เตรีตเตร่เร่งร้อนด้วยความคึกคะนองของใจ โลกเขาคิดอย่างไรไม่น้อยหน้ากว่าเขาไป ยังคิดมากกว่าเขไปอีก เพราะงานเราไม่ได้ทำ สนุกคิดสนุกปรุง สนุกคึกคะนอง

บิณฑบาตอาศัยชาวบ้านเขามากินทุกวันๆ ไม่ต้องไปวิ่งเต้นชวนขายหารายได้ที่ไหนมาก็ได้กิน ที่อยู่ก็ได้ อยู่สบาย ดีไม่ดีที่อยู่ของประชาชนผู้ที่อยู่ของพระไม่ได้ จนปรากฏเป็นตึกรามขึ้นไปสูงๆ เป็นที่ชั้นๆ สวรรค์ชั้นพรหมอาจลงมาหมอบกราบก็ได้ เพราะสวรรค์ชั้นพรหมสักกฤษิของพระไม่ได้ มันเป็นอย่างนั้นไปก็ได้ นี่ละเรื่องของพระ แต่ต้องขออภัยนะ พูดไปหลงลืมไป นี่เราพูดเรื่องอะไรก็มาถึงแค่นี้ แล้วลืมแล้วนะ เป็นอย่างนั้น จะเป็นข้อเปรียบเทียบ แต่แล้วก็หลงลืมไปเสีย เราพูดถึงเรื่องสวรรค์ชั้นพรหมหรือเรื่องอะไร

ที่พูดเหล่านี้ส่วนไม่ดีก็คือว่า ความรู้สึกการปฏิบัติตนเองเหมือนฆราวาสญาติโยม ไม่ได้เหมือนพระ หรือยิ่งเลวกว่าฆราวาสญาติโยมไปอีกก็มี ตามที่มีที่เป็นอยู่ประจำ ประเทศไทยของเรา หรือประเทศอื่นที่มีพุทธศาสนาหรือพระเณรประจำอยู่ๆ อาจมีอยู่ทั่วไปก็ได้แบบนี้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วเรื่องมรรคเรื่องผลก็จะหามาจากที่ไหน เรามีหน้าที่ที่ทำงานเพื่ออรรถเพื่อธรรม โดยที่ไม่มีภาระอะไรผูกพัน ที่อยู่ที่กินเครื่องใช้ไม้สอยบริหารอะไรเต็มไปหมด เราสะดวกสบาย ถ้าจิตใจหมุนไปทางโลกก็ได้มากยิ่งขึ้นกว่าประชาชน เพราะงานไม่มี สนุกคิดสนุกปรุง สนุกตืดตื้นไปตามกิเลสตัณหาไม่หยุดไม่ถอย สร้างบาปสร้างกรรมมากกว่าประชาชนก็ได้

ตรงกันข้าม เมื่อปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้าแล้ว เป็นผู้ยืนยันเรื่องศีลบริสุทธิ์นับตั้งแต่วันบวชมา เป็นความสำรวมระวังศีลของตนยิ่งกว่าชีวิตจิตใจ สมาธิหรือสมถธรรม ความสงบใจ ฝึกหัดตามงานของพระ งานของพระคือบวชมาแล้วเพื่อชำระกิเลสตัณหาประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ภายในใจ ด้วยการสำรวมระวังกายวาจาเกี่ยวกับเรื่องศีล สำรวมระวังใจเพื่อความสงบใจด้วยจิตตภาวนา นี่ให้เป็นความสงบใจภายในใจของตน ศีลก็ทรงไว้สมบูรณ์โดยลำดับ สมถธรรมคือความสงบเย็นจากจิตตภาวนาก็มีความสงบแน่นแฟ้น จากนั้นก็เป็นสมาธิคือความแน่นหนามั่นคงของใจ

ใจที่มีสมาธิเป็นเครื่องดูดตี้มของตัวเองแล้วอยู่ที่ไหนสบายๆ นี่สมหน้าที่ของพระที่ทำหน้าที่โดยถูกต้องกับเพศและความมุ่งหมายของตนในการบวชครั้งแรกเรื่อยมา จากนั้นก็ออกทางด้านปัญญา ปัญญานี้กว้างขวางมากทีเดียว ผู้ไม่เคยพิจารณาทางด้านปัญญาจะเห็นว่าปัญญาของกิเลสพิสดารกว้างขวาง เช่นไปเรียนที่โลกไหนเมืองใดมาสำเร็จขั้นนั้นขั้นนี้ ชั้นดอกเตอร์ดอกแต่อะไรมา ก็มาพูดอวด ดีไม่ดีอวดแล้วเยอหยิ่งจองหองเหยียบย่ำทำลายผู้ไม่ได้ไปเรียนเมืองนอก ในเมืองไทยเราเขาก็ไม่ได้เรียนในตุ่มในไหนี้ละ เขาก็เรียนจากครูจากอาจารย์เหมือนกัน ความรู้วิชามันก็ได้เหมือนกัน ที่นี้ผู้เรียนอรรถเรียนธรรม ปฏิบัติอรรถธรรมก็เหมือนกัน ไม่ได้ปฏิบัติอยู่ในตุ่มในไหในคัมภีร์ เอาคัมภีร์ปิดไว้ แต่เรียนตามหลักธรรมชาติ มันก็รู้ได้เหมือนกัน ทรงมรรคทรงผลได้เช่นเดียวกัน สมาธิแล้วก็กระจายถึงเรื่องปัญญา

ปัญญาท่านสอนให้พิจารณาเรื่อง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา สภาพภายนอกภายใน ร่างกายของเราเกิดมาจากอะไร มันเกิดมาจากดินน้ำลมไฟผสมเข้ากัน มีจิตเข้าไปเป็นเจ้าของเป็นตัวการแล้วก็เรียกว่าสัตว์เกิดสัตว์ตาย ออกจากภพนี้สู่ภพนั้น เพราะความดีความดีนของใจ เนื่องมาจากกิเลสเป็นเครื่องผลักดัน มันตืดมันตื้น เพราะฉะนั้นท่านจึง

สอนให้พิจารณาในสิ่งที่มันติดมันพัน เช่นร่างกายของเราเนี่ย เกิดมาก็เป็นเด็กเล็กๆ เป็นหลักกรรมชาติ ครั้นต่อมาก็ค่อยตกแต่งแล้วโตขึ้นมาๆ เป็นหญิงเป็นชาย เป็นหนุ่มเป็นสาว เป็นเฒ่าเป็นแก่ แล้วก็เจ็บเป็นตายไปด้วยกันนั่นแหละ นี่ให้พิจารณาทางด้านปัญญา

เมื่อพิจารณาอย่างนั้นอยู่เรื่อยๆ แล้ว ปัญญาจะออก ค่อยออกกระจายออกไป จะเป็นหลักกรรมชาติเรื่อยๆ ไป มองเห็นสิ่งใดเป็นหินลับปัญญาทั้งนั้น ปัญญาแกลัวกล้ำสามารถเพราะสิ่งที่เข้ามาสัมผัสเกี่ยวกับเราตั้งหน้าตั้งตาพิจารณาด้วยปัญญาอยู่แล้ว ก็เกิดสติปัญญาขึ้นมา จิตใจของเราที่เคยว่าวุ่นซุ่มมัว มีความสงบร่มเย็นด้วยสมถธรรม ด้วยสมาธิธรรม แล้วถอดถอนกิเลสไปด้วยสติปัญญาศรัทธาความเพียรของเรา จิตใจเมื่อได้รับการอบรมโยโดยสม่ำเสมอตามหลักกรรมของพระพุทธเจ้าแล้ว จะเป็นจิตใจที่ทั้งสงบร่มเย็น ทั้งสว่างไสว ทั้งแน่นหนามั่นคง ทั้งมีความสว่างกระจ่างแจ้งกว้างขวางไม่มีประมาณ เพราะอำนาจกระแสของธรรมและกระแสของสติปัญญา พิจารณาให้รู้เห็นตลอดทั่วถึงไปหมด

กิเลสที่มีอยู่ภายในใจมาแต่ก่อน ซึ่งถือว่าเป็นคู่พืงเป็นพืงตาย ไม่ได้ถือว่าเป็นกิเลสเป็นภัยเลย ก็กลายเป็นเรื่องความเห็นกิเลสเป็นภัยมาจากปัญญาที่พิจารณา เมื่อเห็นว่ากิเลสเป็นภัยแล้ว สติปัญญาย่อมหมุนตลอด หมุนเพื่อถอดเพื่อถอน เพื่อพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงเอาตัวรอดออกจากกิเลสเป็นลำดับด้วยความเพียร จนกลายเป็นความเพียรกล้าขึ้นมาภายในจิตใจ ที่นี้ผลจากการปฏิบัตินี้ จิตใจที่เคยมีดมัวมั่วสุมมาแต่ก่อน ก็ค่อยคลี่คลายตัวเองออกไป เริ่มตั้งแต่สมถธรรมเป็นความสงบเย็นสว่างไสวแน่นหนามั่นคง และความสว่างกระจ่างแจ้งออกไปด้วยปัญญา กิเลสก็ถอนออกไปจากจิตใจไปเรื่อยๆ สิ่งที่ยังไม่เกิดอันเป็นเรื่องของกิเลสก็ปิดเอาไว้ๆ สิ่งที่เกิดแล้วก็พยายามถอดถอนออกไปโดยลำดับลำดับ จิตใจย่อมมีความสว่างาม

ใจที่เต็มธรรมแล้วย่อมปล่อยวางโดยลำดับลำดับ ในบรรดาสิ่งที่เราเคยติดเคยพันซึ่งเป็นเรื่องโลกามิส จะมีเรื่องธรรมามิสนี่ละเข้าไปเป็นอารมณ์ อามิสคือธรรม เป็นเครื่องอยู่ของจิตใจเรื่อยไป การภาวนาจึงเป็นเรื่องสำคัญอยู่มาก ด้วยเหตุนี้ที่ได้วิตถกวิจารณ์กับชาวพุทธเรา ซึ่งมีแต่อย่างอื่น คำว่าถือพุทธเป็นคำกว้างๆ คนมีหัวใจเป็นพุทธย่อมมีการทำบุญให้ทาน นี้อีกกว้างๆ ออกไป การให้ทานมีทั่วดินแดนแห่งประเทศไทยของเราซึ่งเป็นนิสัยของชาวพุทธก็มี การรักษาศีลนั้นรู้สึกว่ามีน้อยมากทีเดียว รักษาศีลของตนให้มีจิตใจสะอาดไม่ซุ่มมัว ด้วยความเบียดเบียนทำลายซึ่งเป็นภัยต่อตัวเอง แล้วสมาธิได้แก่การอบรมจิตใจก็ให้มีขึ้นไป

ชาวพุทธเราไม่ค่อยมีทางด้านจิตตภาวนา ซึ่งเป็นแก่นของพระพุทธศาสนาเลย ถ้าได้อบรมจิตใจด้วยจิตตภาวนาอยู่โดยสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับงานในบ้านนอกบ้านของเราแล้ว งานนอกบ้านในบ้านก็ได้ผล งานจิตตภาวนาซึ่งเป็นงานสะอาดแสงสวาทธรรมเข้าสู่ใจก็ได้ผลไปตามๆ กัน สุดท้ายเราก็อยู่เป็นสุข ทั้งอยู่ในโลกนี้โดยอาศัยสิ่งวัตถุภายนอกเช่นสมบัติเงินทองข้าวของ เราก็ได้อาศัยเป็นวันๆ ไป สมบัติภายในคือเรื่องความสงบของใจสมาธิธรรม ปัญญาธรรม ก็ได้เป็นผลเรื่อย ๆ กันไป เราก็ไม่ว่าเหว อยู่ในโลกก็อยู่ไป รู้เหตุรู้ผลไปตามกาลของมันล่องหน้าไว้หมดก็ไม่เดือดร้อน เวลาตายก็ตายไปอย่างมีความสุข อย่างผู้มีธรรมในใจ

ที่ประจักษ์จริงๆ ก็คือนักภาวนา ถ้าลงได้ส่งจิตเข้าสู่จิตตภาวนาแล้ว จะค่อยเริ่มรู้เห็นสิ่งแปลกๆ ต่างๆ ขึ้นมาที่ใจโดยลำดับลำดับ ถึงจะไม่รู้ทุกราย ก็มีทางรู้จนได้นั้นแหละ เพราะฉะนั้นจึงควรสนใจภาวนาทำความสงบอารมณ์ ก็คือใจติดดิน ให้เข้าสู่ความสงบด้วยบทรธรรม เช่นเราจะภาวนาพุทโธหรืออัมโมหรือสังโฆก็ได้ ให้จิตผูกพันกันกับคำบริกรรมแล้วมีสติเครื่องกำกับใจของเราให้ดี ไม่ให้เผลอ เวลานั้นไม่ยอมให้จิตคิดไปนอกกลุ่มนอกทางตามอารมณ์ที่เคยคิดเคยปรุงอยู่แล้ว พักให้หมด เหลือตั้งแต่ความคิดเป็นธรรมคือพุทโธหรืออัมโมหรือสังโฆ ซึ่งเป็นคำบริกรรมกับสติติดแนบอยู่กับตน นี่ละจิตใจจะสงบขึ้นตรงนี้

เมื่อจิตใจสงบขึ้นมากน้อย นิสัยของผู้ใดจะควรรู้ควรเห็นในสิ่งใดซึ่งอยู่ในวิสัยของตน จะรู้ขึ้นมาโดยไม่มีใครบอก หากจะรู้ขึ้นมาเป็นขึ้นมาตามนิสัยวาสนาของแต่ละคนๆ นั้นแล เพราะฉะนั้นบรรดาสาวกทั้งหลาย ที่ท่านทรงอรรถทรงธรรมเต็มหัวใจแล้ว นิสัยวาสนาของท่านยังมีเหลี่ยมล้ำต่ำสูงต่างกัน ทั้งๆ ที่ความบริสุทธิ์นั้นเสมอกันหมด แต่นิสัยวาสนาซึ่งเป็นส่วนปลีกย่อยจากความบริสุทธิ์นั้นจึงมีต่างกัน

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้า จึงประทานสมณศักดิ์แก่พระสงฆ์สาวกในครั้งพุทธกาล ประทานสมณศักดิ์ให้พระสงฆ์สาวกอรหันต์ล้วนๆ ๘๐ องค์ ในจำนวน ๘๐ องค์นี้จะไม่ซ้ำกันเลย องค์นี้เด่นทางนั้น องค์นั้นเลิศเลอทางนั้น ยกตัวอย่างเช่น พระสารีบุตรนี่เด่นหรือเลิศเลอทางด้านปัญญารองพระพุทธเจ้าลงมา พระโมคคัลลาน์เด่นทางฤทธาศักดานุภาพเด่นไปคนละทางๆ อย่างนี้ นี่เรายกตัวอย่างมาเพียงสองพระองค์ท่านเท่านั้น ก็ให้กระจายไปว่า องค์ที่ไม่ระบุนี้ก็มีความเด่นดวงเป็นประจักษ์นิสัยของตนเองไปคนละทิศละทาง นี่ละความรู้

การภาวนาของเราเหมือนกัน เมื่อเวลาจิตตั้งฐานขึ้นมาตั้งแต่เบื้องต้นคือจิตสงบจิตในขั้นสมาธินี้จะเริ่มรู้สิ่งนั้นสิ่งนี้ขึ้นมาตามนิสัยของตน ไม่เคยมีใครบอกใครกล่าวก็ตาม

จะรู้ขึ้นมาจากวิถีจิตกับธรรมที่เข้ามาสัมผัสกันด้วยสมาธิภาวนาของเรา อาจจะรู้อะไรต่าง ๆ เช่นพวกเปรตพวกผี พวกสัตว์ประเภทใดก็ตามที่เป็นกายทิพย์ มองเห็นได้ชัดเจนภายในจิตใจ แต่ก่อนเราไม่เคยเห็น แต่จิตมีความสงบแล้วเปิดออกให้รู้ให้เห็นขึ้นไป จนกระทั่งกว้างขวางลงไปถึงขนาดที่นรกอเวจีเห็นไปหมด สวรรค์ชั้นพรหมเห็นไปหมด นั่น นี่ก็เป็นขึ้นกับนิสัยวาสนาของแต่ละราย ๆ ที่จะให้รู้เสมอกันหมดนั้นไม่ได้ เป็นไปตามนิสัย แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องมรรคเรื่องผลที่จะเป็นผลขึ้นมาให้จิตใจได้รับความสงบร่มเย็นและถอดถอนกิเลสเพื่อพ้นทุกข์โดยลำดับนั้น จะเกิดขึ้นจากการภาวนาด้วยกันล้วน ๆ นี่เป็นหลักใหญ่ แก่กิเลสก็แก้ด้วยการภาวนา

เราจึงอยากให้ชาวพุทธเราได้บำเพ็ญภาวนาบ้าง เวลาเราพักการพักงานภายนอกแล้วก็มาบำเพ็ญงานภายใน คือพักจิตใจของเราจากอารมณ์ทั้งหลาย ตามธรรมดาจิตใจมันจะไม่พักงานนะ ถึงการงานจะหยุดแล้วไม่ทำงาน วันนี้หยุดราชการ ไม่ทำงาน แต่ราชการของกิเลสมันไม่ได้หยุด มันทำได้ทั้งวันทั้งคืน บางรายทำจนกระทั่งนอนไม่หลับ มันเสียอกเสียใจเพราะอารมณ์ต่าง ๆ ที่ไม่สมมักสมหมาย บางรายเป็นบ้าไปเลยก็มี เพราะมันทำงานไม่หยุดด้วยความคิดความปรุง ท่านจึงสอนให้ทำความสงบใจ มีความสงบใจด้วยการภาวนาบ้าง

พุทธศาสนาของเราจะเด่นดวงยิ่งกว่าเท่าที่เป็นอยู่เวลานี้มากมาย เวลานี้ไม่เห็นมีอะไรแปลกต่างในแดนพุทธศาสนาของชาวพุทธเราบ้างเลย จะปรากฏอยู่เป็นพื้นฐานเรื่อยมาตั้งแต่การทำบุญให้ทาน การรักษาศีลบ้างมีน้อย แต่การภาวนานี้แทบจะไม่ปรากฏ เพราะแม้พระองค์ผู้เป็นหัวหน้าตั้งหน้าตั้งตามาปฏิบัติบำเพ็ญภาวนาเพื่อละกิเลส ก็ไม่สนใจในหน้าที่การงานของตนไปเสีย ยังติดดินไปตามกิเลสยิ่งกว่าโลกเขา อย่างนี้มรรคผลนิพพานจะมีได้ยังไง มันก็มีแต่กิเลสเช่นเดียวกับฆราวาสญาติโยมเรานั้นแหละ

เพราะกิเลสไม่ล่าเอียง ธรรมไม่ล่าเอียง หมุนไปทางกิเลสเป็นกิเลสได้วันยังค่ำ เภาตัวเองได้ตลอดไป หมุนไปทางอรรถทางธรรมก็เป็นอรรถเป็นธรรมขึ้นมา เช่นสมถธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม จนกระทั่งถึงวิมุตติธรรม เป็นได้ทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับเจ้าของผู้สนใจ หมุนได้ทั้งสองทาง ทางกิเลสและทางธรรม เพราะธรรมก็ดี กิเลสก็ดี มีอยู่ภายในใจของสัตว์โลกทั่วหน้ากัน จึงต้องมีการชำระสะสาง เราจะมีความสุขเย็นใจเป็นลำดับ

คนมีจิตใจเป็นอรรถเป็นธรรม ย่อมมีหลักมีเกณฑ์เป็นที่ยึดที่เกาะ ถึงคราวจะเป็นจะตาย อำนาจแห่งบุญกุศลที่ตนสร้างไว้มากน้อยเพียงไร จำได้ไม่ได้ก็ตาม จะมารวมตัวอยู่ที่จิตของเรา หนุนจิตให้ไปสู่สถานที่ดี คิดที่พึงหวังได้โดยลำดับลำดับ ส่วนผู้สร้างบาปมันก็

เป็นแบบของมันเองเหมือนกันนี่แหละ ผู้สร้างบาปก็ไม่ต้องหามัน มันก็มีอยู่แล้วภายในใจ เพราะตัวเป็นผู้สร้างบาป ครั้นสร้างลงไปบาปก็อยู่ในใจ ตายแล้วก็จมไปเลย ทั้งๆ ที่อยากไปสวรรค์นิพพานกับเพื่อนกับฝูงเขา แต่ก็ไปไม่ได้ เพราะการกระทำของเจ้าของมันเป็นฝ่ายต่ำ มันหมุนเจ้าของลงไปสู่ทางฝ่ายต่ำไปเสีย ความต่ำทรามนั้นได้แก่ความทุกข์ความเดือดร้อน

ดั่งที่ท่านแสดงไว้ในธรรมพินิตที่ไหน ไม่พินิต นรกอเวจีนี้มีตั้งหลายหลุม ท่านแสดงไว้ หลุมใหญ่ๆ มีถึง ๒๕ หลุม จากนั้นก็ปลีกย่อยกันไปเยอะ นรกแต่ละหลุมๆ นี้ ไม่มีว่างจากสัตว์ทั้งหลาย เต็มไปด้วยสัตว์ทั้งหลายในแดนนรกหลุมนั้นๆ เพราะต่างคนต่างทำบาปทำกรรมประเภทต่างๆ ผลเมื่อได้รับแล้วก็ถูกบรรจุเข้าไปสู่นรกหลุมต่างๆ ทิวหน้ากันไปหมด ไม่มีนรกหลุมไหนว่างเลย นรกหลุมนั้นว่าง นรกหลุมนี้ว่าง ไม่มี มันเต็มไปด้วยกันหมด เพราะสัตว์โลกทำบาปทำกรรมเป็นจำนวนมาก เต็มอยู่ในนรกนั้นหมด นี่คือบาปกรรมเป็นเครื่องผลักใส่ให้ลงไป

ส่วนสวรรค์ก็เหมือนกัน สวรรค์พรหมโลกก็สำหรับเป็นสถานที่อยู่ของผู้มีบุญมากน้อย เมื่อได้ทำบุญกุศลมากน้อยเพียงไร ควรแก่สถานที่ใด เช่น สวรรค์ แล้วควรแก่สวรรค์ชั้นใด ก็ไปเกิดเองพอดีกับกรรมของตนที่สร้างมา แล้วอยู่สบายสมบัติทิพย์ในสวรรค์ชั้นนั้นๆ จนกระทั่งพรหมโลก มีเหลี่ยมล้ำต่ำสูงตามอำนาจวาสนาของผู้สร้างคุณงามความดีไว้มากน้อยต่างกัน นี่ก็มีที่อยู่ ไม่ได้มีที่ว่าสัตว์ตายแล้วหาที่อยู่ไม่ได้ เพราะไม่มีที่อยู่เหมือนนวงราชการ เรียนมาแทบเป็นแทบตาย ที่ราชการไม่ว่าง ต้องเตะฝุ่นอยู่ ไปเที่ยวเตะฝุ่นอยู่อย่างนั้นไม่มี

บาปกรรมไม่ว่าฝ่ายดีฝ่ายชั่ว ทำลงไปแล้วเป็นผลให้พอดีกับตัวเองทุกคน ไม่ได้ไปอยู่ว่างเปล่าเหมือนเขาเรียนวิชาทางโลกสูงๆ มาแล้ว ไม่มีหน้าที่การงานทำ ตำแหน่งไม่ว่าง อะไรไม่ว่าง อย่างนี้ไม่มี สำหรับบุญและบาปว่างตลอดเวลา พอเหมาะพอดีกับผู้สร้างบุญสร้างบาปนั้นแหละ จึงขอให้บรรดาพี่น้องทั้งหลาย ทำความสงบใจบ้าง ศาสนาเลิศเลออยู่ที่จิตตภาวนา ผู้เลิศเลอคือผู้ภาวนาเพื่อทรงมรรคทรงผล จนกระทั่งได้ถึงชั้นเลิศเลอจริงๆ เพราะเหตุแห่งการบำเพ็ญของตนไม่ลดละท้อถอย ก็ได้เป็น จนกระทั่งถึงวิมุตติหลุดพ้น ไม่นอกเหนือไปจากศาสนธรรมของพระพุทธเจ้านี้เลย

จึงเรียกว่าศาสนธรรมคือตลาดแห่งมรรคผลนิพพาน มีสมบุรณ์แบบอยู่ตลอดเวลา และจะตลอดไป ถ้ายังมีผู้บำเพ็ญตามธรรมที่พระองค์ทรงสั่งสอนไว้แล้ว ถ้าไม่มีผู้ปฏิบัติตามก็มีแต่กิเลสละเลื้อนโลกธาตุ และเต็มไปด้วยพินด้วยไฟเผาไหม้สัตว์ทั่วโลกดินแดน

ไม่มีเวลาจิตจางว่างเปล่าได้เลยคือกิเลสเผาสัตว์โลก เนื่องจากสัตว์โลกมันคึกมันคะนอง มันตีตมันตี้น หาตั้งแต่ความต่ำช้าเลวทรามที่ธรรมท่านตำหนิ แต่มันก็ชมว่าดีไปทางกิเลสเสีย เวลาผลที่ได้มาจึงมักจะเป็นสิ่งที่ผิดหวัง ๆ ไป

เพราะฉะนั้นเราให้สร้างความสมหวังเสียตั้งแต่บัดนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอนิจจังในโลกอันนี้ ให้ทราบไว้อย่างถึงใจ ไม่มีอะไรจะไม่เปลี่ยนแปลง โลกอนิจจังเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แม้ที่สุดในร่างกายจิตใจของเรา ความคิดความปรุงมันก็เปลี่ยนแปลงเหมือนกันหมดหาความแนใจไม่ได้ จิตเท่านั้นเป็นนักภาวนา พิสูจน์ตามเรื่องราวความเคลื่อนไหวของภายนอกเข้าสู่ภายใน พิจารณาให้ละเอียดทั่วถึงจนรู้รอบขอบเขตไปหมดแล้วปล่อยวางไว้ตามเป็นจริง เมื่อปล่อยวางไว้ตามเป็นจริง จิตก็จริง สภาวะธรรมทั้งหลายแม้จะเป็นอนิจจังทุกข์ อนตตา ก็เป็นเรื่องจิตไปปรุงไปแต่งไปมันไปหมายให้เขา เมื่อจิตรู้ตามความจริงแล้วอนิจจัง ทุกข์ อนตตา ก็ไม่ตำหนิกัน จิตก็เป็นความจริง สิ่งเหล่านั้นก็เป็นความจริง ต่างอันต่างจริงแล้ว ไม่กระทบกระเทือนกัน ย่อมไม่ได้รับความทุกข์ มีความสุขความสบาย เป็นผลแห่งการพิจารณาด้วยจิตตภาวน

วันนี้พุทธธรรมะให้บรรดาพี่น้องลูกหลานทั้งหลายได้ฟังเพียงย่อ ๆ ไม่ได้พูดมากนัก ส่วนพระเจ้าพระสงฆ์ พระลูกพระหลานที่มาจากที่ต่าง ๆ ก็ขอให้พากันมีความรักใคร่ ไกล่ชิดต่ออรรถต่อธรรม อย่าเห็นโลกเห็นสงสารเป็นงานเลิศเลอยิ่งกว่างานบำเพ็ญธรรม เพื่อละกิเลสตัวเป็นมหาภัย ให้พยายามในการทำงานของตนด้วยจิตตภาวนา สำรวมระวังให้ดี กายวาจาใจอยู่กับเรา เราทำให้เป็นโทษก็ได้ ทำให้เป็นคุณก็ได้ อยู่กับตัวของเราเอง จิตใจคิดได้ทุกอย่าง เราสำรวมระวังปิดออกในความคิดไม่ดี ให้คิดแต่สิ่งที่ดีงามในธรรมทั้งหลาย เราก็เป็นมงคลแก่ตัวของเรา

การบำเพ็ญธรรมให้ถือว่าเป็นกิจจำเป็นสำหรับพระของเรา อย่าปล่อยอย่างว่าง อย่าลดละทอดถอย อย่าเห็นว่าธรรมนี้เป็นของจิตจางว่างเปล่าไปเสียไม่มีราคำราคา ถ้าเป็นเช่นนั้นแล้วกิเลสจะสร้างตัวขึ้นเป็นเจ้าราคำราคาหนาแน่นขึ้นที่ใจ ผลที่ได้ก็คือสิ่งไม่สมหวัง คือมีแต่พินแต่ไฟเผาใจโดยไม่อาจสงสัย จึงขอให้นำธรรมนี้เข้าไปปฏิบัติรักษาตนให้ดี อยู่ที่ไหนได้ทั้งนั้น ผลดี บำเพ็ญธรรมในถ้ำในป่าในเขา ในบ้านในเรือน ในห้างร้านและบริษัท ที่ไหนเราทำบุญได้บุญ บำเพ็ญธรรมได้ธรรม วิ่งตามกิเลสเป็นกิเลสวันยังค่ำ เสมอกันหมด จึงสำคัญอยู่ที่ใจ ซึ่งเราอยู่ที่ไหนให้สำรวมระวังรักษาใจให้ดี

แต่การอยู่ในป่าในเขา เป็นความเหมาะสมมากกว่าสถานที่อื่นใด เพราะเป็นสถานที่บำเพ็ญคุณงามความดีได้สะดวกสำหรับนักบวชเรา ส่วนฆราวาสหาที่เช่นนั้นก็หาลำบาก

เราก็หาอยู่ในหน้าที่การงานของเรา ในบ้านในเรื่องนี้แหละ ให้ทำตามหน้าที่ของเรา ที่ไหน เราหาได้ทั้งนั้น หาบุญ หากิเลสยังหาได้ หาธรรมทำไมจึงหาไม่ได้ หาบุญก็หาได้ที่ตัวของ เรา ขอให้พากันนำธรรมนี้ไปประพฤติปฏิบัติ เราจะได้เห็นสิ่งที่เลิศเลอภายในใจของเรา โดยไม่อาจสงสัย

ขอให้ยึดหลักใหญ่คือธรรม เฉพาะอย่างยิ่งจิตตภาวนานี้ให้ดี เราจะเห็นธรรม ทั้งหลายของแปดประการตลอดอัศจรรย์ปรากฏขึ้นที่ใจของเรา ทั้ง ๆ ที่เรายังไม่ตายนี้แหละ ธรรมก็จะปรากฏขึ้นที่นี่ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ตาย ปรากฏสด ๆ ร้อน ๆ ที่ใจของนักภาวนานี้แหละ ไม่ใช่จะไปคอยเอาสวรรค์นิพพานทำเดี่ยว ๆ อันนั้นเป็นความคาดหวังของเรา แต่ ความรู้จริงจิงแล้วจะรู้ขึ้นที่ใจ ไม่ว่าธรรมชั้นใด จะรู้ขึ้นที่ใจ หายสงสัยที่ใจ หลุดพ้นที่ใจนี้ ทั้งนั้น

เอาละการแสดงธรรม ก็เห็นว่าสมควรแก่ธาตุแก่ขั้นธำแก่กาลเวลา ขอความสวัสดีจง มีแก่บรรดาท่านทั้งหลาย ตลอดถึงบริษัทห้างร้านที่ท่านทั้งหลายดำเนินก้าวเดินอยู่เวลานี้ เพื่อทำมาหาเลี้ยงชีพทั้งฝ่ายอัครภาพร่างกายและทางด้านจิตใจ ขอให้มีความเจริญรุ่งเรือง แน่นหนามั่นคงขึ้นเป็นลำดับ เพราะอำนาจแห่งคุณพระพุทธรเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ คຸ້ມครองรักษาและเบิกทางให้เป็นความเจริญรุ่งเรืองทั่วหน้ากันเทอญ

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

และสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*

และเครือข่ายทั่วประเทศ